

пересічна людина в повсякденному житті, використовуючи її як посібник для життя й виживання за умов капіталістичної конкуренції.

У світовому співтоваристві й досі палко дискутують щодо одного з головних соціологічних висновків Вебера про те, що капіталізм зобов'язаний своїм походженням протестантському релігійно-етичному комплексу.

Криницький А.
НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМА ГЕОСТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Корінні перетворення на європейському та євразійському просторах характеризуються двома тенденціями. Перша (дезінтеграційна) була панівною під час розпаду СРСР, Югославії, Чехословачії. Унаслідок її дії утворилося понад двадцять нових держав. Змінилися не тільки політичні карти Європи та Азії, а й у переважній більшості новоутворених країн відбулися докорінні зміни суспільних відносин. Друга тенденція (інтеграційна) характеризується пошуком молодими державами ймовірних партнерів для співпраці, з'ясуванням геополітичного становища, місця й ролі й сучасному світі, на континенті, у регіоні.

Просторове розташування України, розміри її території, природні ресурси в поєднанні з її потенційними можливостями в науковій, економічній та інших сферах суспільного життя дають їй змогу і право мати статус гідної європейською держави з відповідною геополітичною діяльністю та геостратегічною орієнтацією. Специфіка геополітичних координат України виходить з того, що вона розташована на межі двох регіонів – Європи та Євразії. Тому після проголошення незалежності й світового визнання перед Україною постала проблема зовнішньополітичних, геостратегічних орієнтирів. Умовно їх можна охарактеризувати так:

1. Економічна інтеграція з європейськими та євроатлантичними структурами й зміцнення на цій основі політичних та науково-технічних зв'язків.

2. Економічна й політична інтеграція з Росією та, іншими країнами СНД.

3. Розвиток державності України з урахуванням лише власних сил.

4. Розвиток державності через балансування між Сходом і Заходом.

Для оцінення перспектив інтеграції України у світове співтовариство в цілому та європейський геополітичний простір зокрема слід було визначити, якою мірою участь України в тих чи інших процесах і напрямках, що відбуваються в геополітиці континенту, відповідає її національним інтересам, забезпечує незалежність і безпеку. Саме з таких позицій варто виходити, формуючи свою зовнішню політику й геостратегічні орієнтири, адже Україна проголосила себе позаблоковою, без'ядерною державою.

Концептуальні засади зовнішньої політики, закладені в «Декларації про державний суверенітет України» від 16 липня 1990 р., «Основних напрямках зовнішньої політики України», прийнятими Верховною Радою 2 липня 1993 р., «Концепції національної безпеки України», схваленою Верховною Радою 16 січня 1997 р., та інших важливих документах держави, узагальнено відображено в Конституції України.

Пріоритетними напрямками визнано: а) розширення участі, співпраці та в перспективі набуття повноправного членства в європейських і євроатлантичних структурах; б) розвиток двосторонніх міжнародних відносин із державами Центральної та Західної Європи й НАТО; в) співпраця в межах СНД.

Подальші міжнародні події, складні процеси входження України у світове суспільство та неоднозначні оцінки, погляди, настрої щодо цього в українському суспільстві сконцентрували на сьогодні два головні геостратегічні орієнтири держав. Перший – це західний вектор (співпраця з країнами Центральної та Західної Європи і їх структурами: Радою Європи, ОБСЄ, Європейським Союзом, ЦЄІ тощо, а також із США й НАТО). Другий – це східний вектор (розвиток відносин із країнами СНД загалом і Росією зокрема). Додамо, що проблема пріоритетності відносин України із Заходом чи Сходом є однією з найголовніших з перших днів існування держави. Серед політичних діячів, політиків, політологів, політичних партій і рухів, громадських об'єднань в українському суспільстві точаться дискусії й наводяться аргументи «за» або «проти» стосовно переваги якогось напрямку зовнішньополітичного стратегічного курсу Україні.